

**TULEVAISUUTTA
VOIDAAN TEHDÄ
Millaista siitä tekisimme?**

Perinteiset ongelmat

- nälkä
- sodat
- kulkutaudit
- köyhyys

Uudet ongelmat

- ilmastonmuutos
- luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen
- luonnonvarojen hupeneminen

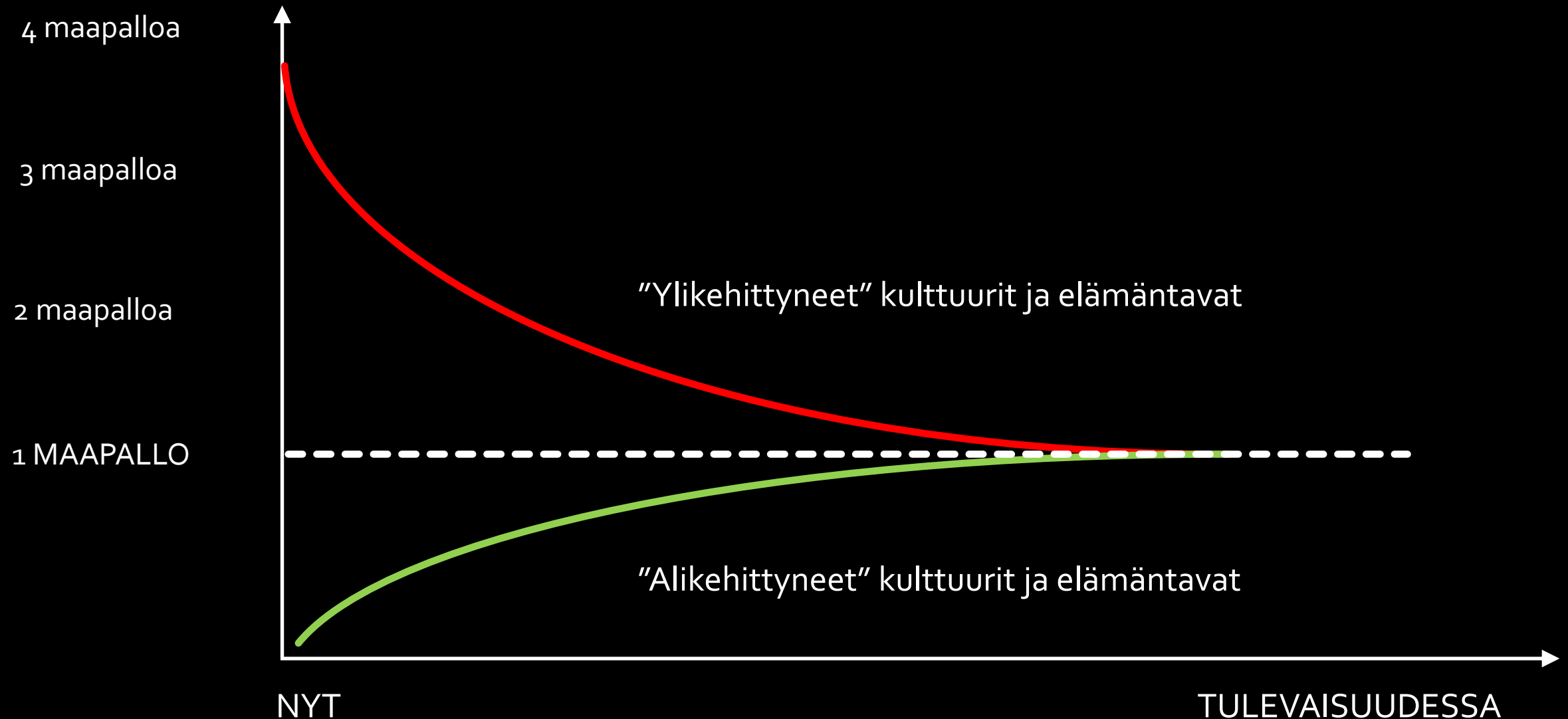
Pelkkä ongelmien
tunnistaminen on laiskuutta?

Olennoisempaa kuin se,
miten tähän tultiin, on kuinka
tästä eteenpäin?

Vauraat maat ovat avainasemassa kestävyys siirtymässä

- 1 kanadalaisen energiankulutus = 1000 Sahelin alueella asuvan energiankulutus
- 1 amerikkalaisen hiilidioksidipäästöt = 500 ihmisen päästöt Etiopiassa, Tsadissa, Malissa, Afganistanissa, Kambodžassa tai Burundissa.
- 1 Yhdysvalloissa syntyvät lapsen rasitus planeettamme kantokykyyn = 15-150 kehittyvässä maassa syntyvän lapsen vaikutus
- 85 varakkaimman varallisuus = 3,7 miljardin köyhimmän varallisuus

Luonnonvarojen hyödyntäminen, saastuminen ja päästöt tasa-arvoiseen yhden planeetan politiikkaan pyrittäessä

PUHEENVUORON SISÄLLÖT

1. Avarretaan käsitys hyvinvoinnista
2. Päivitetään maailmankäsitystä
3. Siirytään menestyksen jahtaamisesta kukoistuksen tavoitteluun
4. Lähestytään työtä uusilla tavoilla

1

Avarretaan käsitys
hyvinvoinnista

Suomi on maailman
vakain valtio
lukutaitoisin maa
onnellisin maa
poliittisesti vapain yhteiskunta

Suomessa on maailman

- paras koulutusjärjestelmä
- riippumattomin oikeuslaitos
- vakaimmat pankit
- vähiten järjestäytyntä rikollisuutta
- vähiten äitiyskuolemia

MUTTA

Mitä on edistys?

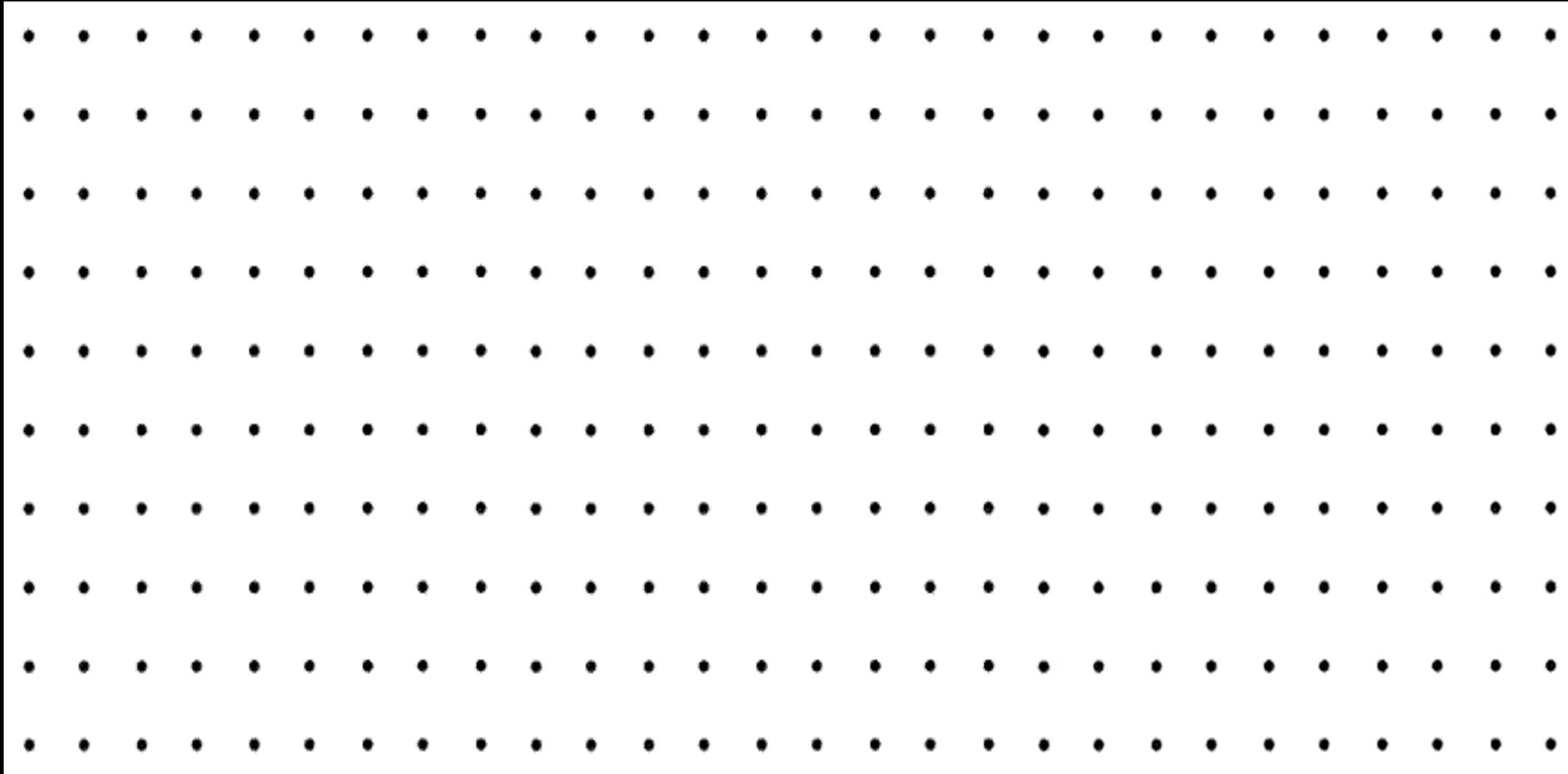
- Elämästä on tullut suoritus?
- Vaurastuminen on elämän tarkoitus?
- Hyvinvointikäsitteemme on kapea?
- Mikä tekee elämästä elämisen arvoista?
- Millaista on arvokkaaksi ja merkitykselliseksi koettu elämä?

Tarvitaan kiihkotonta keskustelua tulevaisuuden suuntaviivoista, kuten vaikkapa siitä, että

- Kenelle lapsille suunniteltu yhteiskunta on huono?
- Kenelle ikääntyvälle paras yhteiskunta on huono?
- Mitä jos poistaisimme huono-osaisuutta talouskasvupakon sijasta?
- Vai rakentaisimmeko maailman ensimmäisen ilmasto-neutraalin hyvinvointiyhteiskunnan?

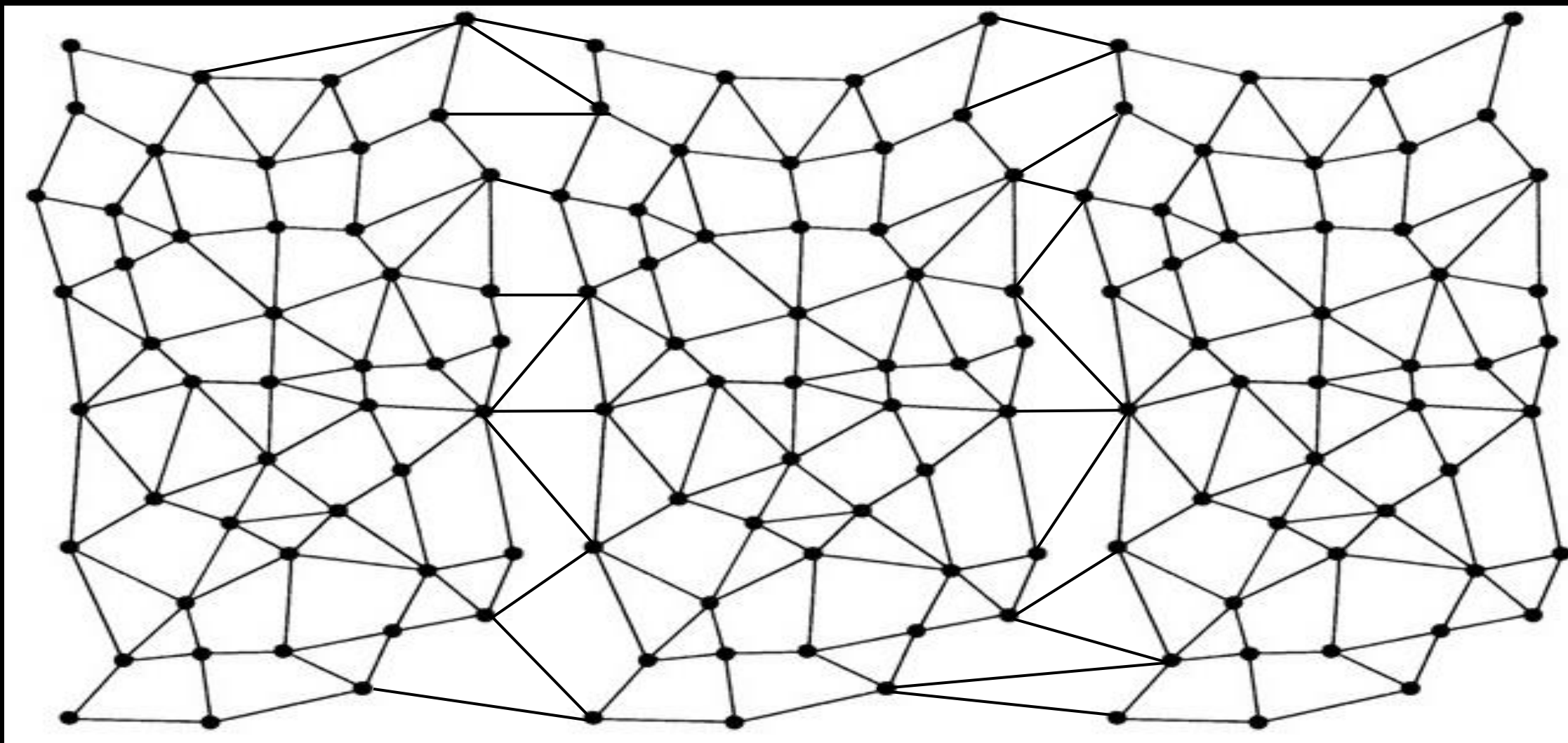
2

Päivitetään
maailmankäsitystä

yksilökeskeisyys, eristyneisyys, irrallisuus

Köyhyyttä on se,
ettei ole yhteyttä ihmisiin,
joiden kanssa jakaa
elämän ilot ja surut.

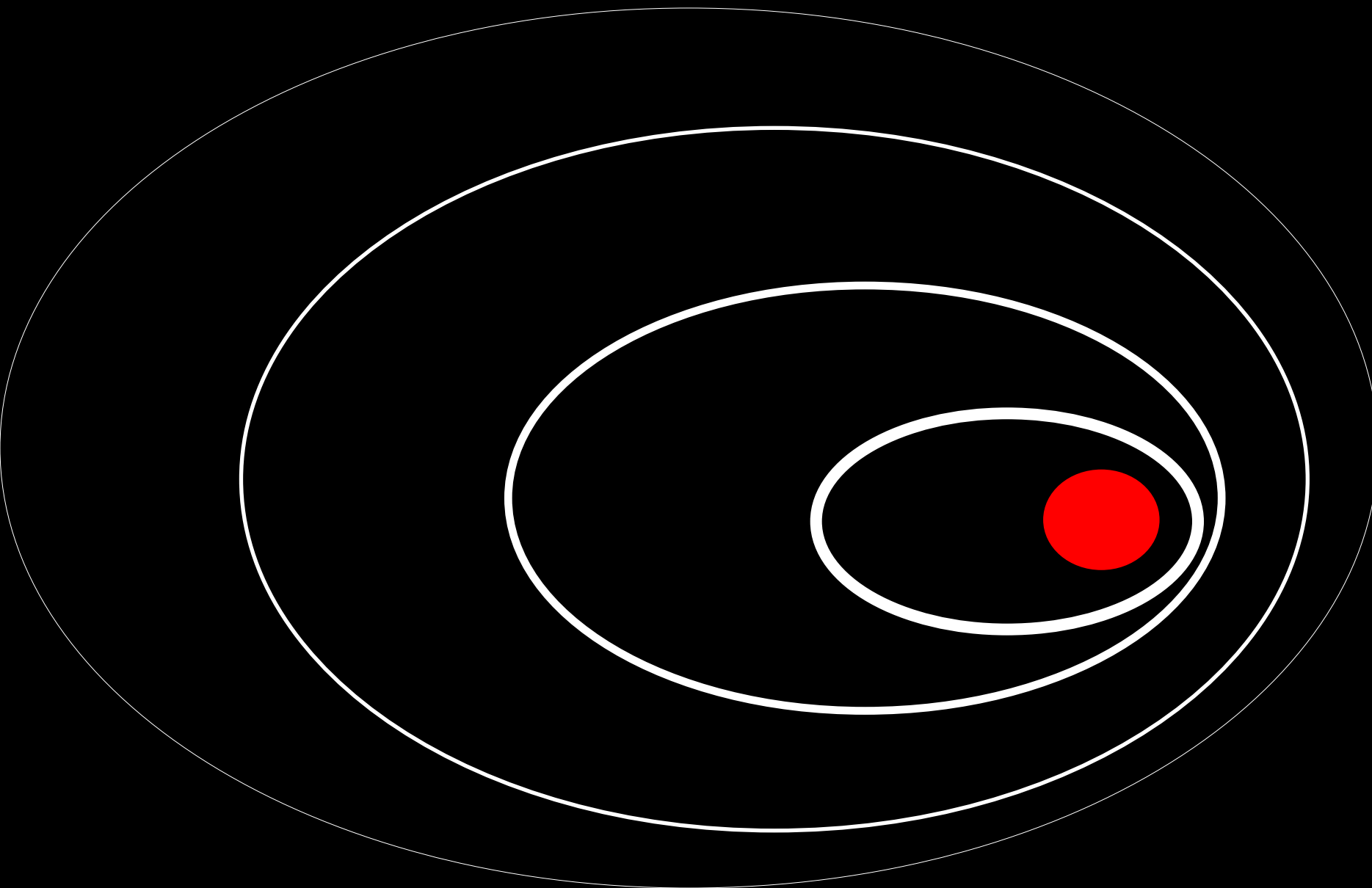

liittyminen, kuuluminen, kiinnittyminen, osallisuus

Aasia on nykyinen tuotantoalueemme?

- 49 % suomalaisten vesijalanjäljestä muodostuu ulkomailla
- noin 40 % suomalaisten syömän ruuan vaatimista pelloista sijaitsee ulkomailla
- yli 30 % suomalaiseseen kuluttamiseen liittyvistä hiilidioksidipäästöistä muodostuu ulkomailla

Ketä ja mitä elämänpiiriini sisältyy?

- minuus
- yhteisöt ja yhteiskunta
- maapallo
- kaikkeus

Jokapäiväiset,
monenlaiset
kiinnittymiset tarjoavat
elämälle
merkityssisältöjä.

3

Siirrytään menestyksen jahtaamisesta
kukoistuksen tavoitteluun

70% suomalaisista toivoo,
että koronavirusepidemia
on alku kehitykselle, jonka myötä
kuluttaminen vähenee pysyvästi.

Kaikkialla maailmassa ollaan
siirtymässä sellaisiin
elämäntapoihin ja yhteiskunnallisiin
rakenteisiin, joilla toteutetaan
ilmastoneutraalisuus vuoteen 2050
mennessä.

2020 Bhutan ja Surinam
2030 Norja ja Uruguay
2035 Suomi
2040 Islanti
2045 Ruotsi
2050 Tyypillisin tavoite useilla mailla
2060 Kiina (neutraali kaikkien
kasvihuonekaasujen osalta)

Millainen on ihanneyhteiskunta, joka taklaa planetaarisia haasteita?

Elämän tarkoitus	kukoistaminen, arvokas ja merkitykselliseksi koettu elämä
Työn tarkoitus	yhteiskunnallisten epäkohtien korjaaminen, hyvän tulevaisuuden rakentaminen
Luonnonvarat	jätettä ei ole – on vain raaka-ainetta
Energia	puhdas energia

Joutsenvirta, M. & Salonen, A. (2020). *Sivistys vaurautena. Radikaalisti, mutta lempeästi kohti kestävästä yhteiskuntaa*. Helsinki: Basam Books.

Salonen, A. (2019). Transformative responses to sustainability. In: Leal Filho W. (Ed.) *Encyclopedia of Sustainability in Higher Education*. Cham: Springer

Salonen, A. & Joutsenvirta, M. (2018). Vauraus ja sivistys yltäkylläisyyden ajan jälkeen. *Aikuiskasvatus* 38(2), 84-101

Salonen, A. & Åhlberg, M. (2012). The Path towards Planetary Responsibility – Expanding the Domain of Human Responsibility Is a Fundamental Goal for Life-Long Learning in a High-Consumption Society. *Journal of Sustainable Development*, 5(8), 13-26.

Ihminen kukoistaa olosuhteissa, joissa on mahdollista kokea

- arvostusta ja kunnioitusta
- pätevyyttä ja osaamista
- itsensä ylittämistä ja likoon laittamista
- liittymistä ja kuulumista, sekä
- mielen ylevöitymistä ja elämästä
haltioitumista.

4

Lähestyttään työtä
uusilla tavoilla

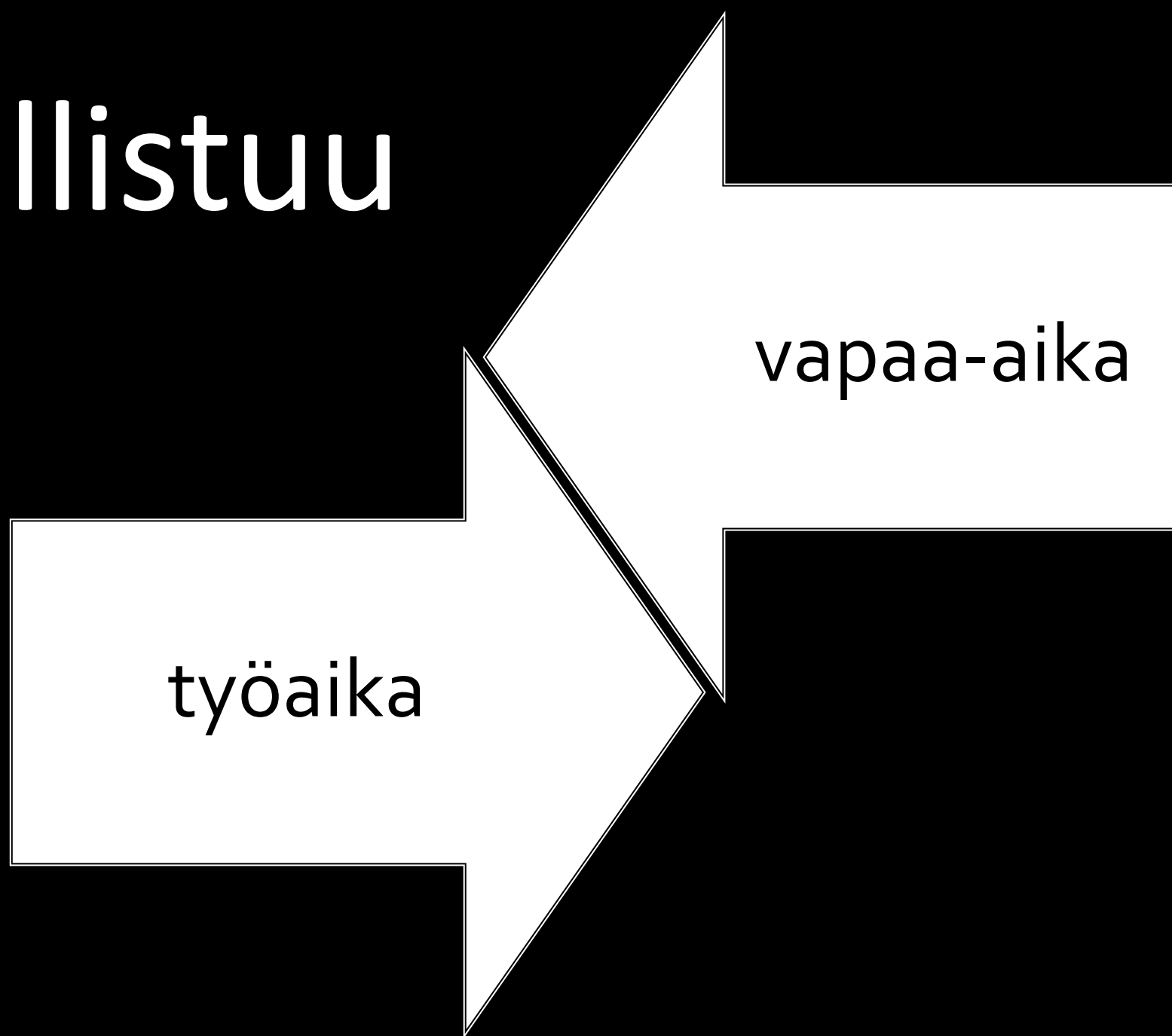
Ennen työtä tehtiin siksi, että siitä saatavan rahan avulla olisi mahdollista tyydyttää inhimilliset perustarpeet?

Nykyään työtä tehdään,
jotta talous kasvaisi?

- tuottavuus
- tehokkuus
- kilpailukyky

Tulevaisuudessa työtä tehdään
yhteiskunnallisten ja
planetaaristen ongelmien
ratkaisemiseksi?

Työ kaikkiallistuu

**Samanlaisina toistuvat
työtehtävät
automatisoidaan
ensimmäiseksi**

> Huomio kiinnittyy siihen, mikä on ihmiselle ominaista ja ainutlaatuista.

Työstä toiseen siirrettävät taidot korostuvat

siirrettävissä oleva
osaaminen

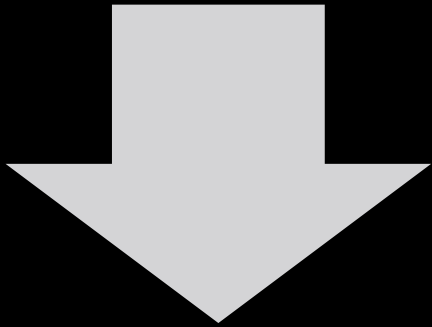
substanssiosaaminen

Siirrettäviä taitoja

- oppimaan oppiminen
- luova ongelmanratkaisu
- yhdessätoiminen, vuorovaikutus

Teknologiat pitävät huolta vauhdista

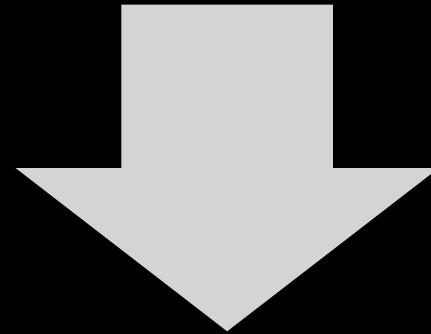
- teknologiat ovat orjia
- lukittu todellisuuden hahmottaminen
- määrällinen orientaatio
- tekoäly ei tiedosta omaa olemassa olemistaan

Olemassa olevan parantelu

Ihminen näyttää suunnan

- ihminen on isäntä
- avoimuus uusille tulkinnoille ympäröivästä maailmasta
- laadullinen orientaatio
- ihminen tiedostaa oman olemassaolonsa

Uuden maailman kuvittelu

Enemmän kuin koodaajia
tarvitaan niitä, jotka kertovat
millaista maailmaa kannattaisi
koodilla rakentaa.

Tarvitaan ajatuksia siitä, mitä ei vielä ole olemassa. Ilman uusia ajatuksia ei ole edistymistä. Jäljelle jää vain samanlaisuuden toistamista ja sen mukanaan tuomaa taantumista.

**Hyvän tulevaisuuden tekee ihminen.
Jokaisessa ihmisessä on jotakin pysäyttävän kaunista.
Kuinka houkuttelemme toistemme parhaat puolet esiin?**